

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/162/2020
Identifikačné číslo spisu:	2514201031
Dátum vydania rozhodnutia:	27.10.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:2514201031.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z JUDr. Aleny Svetlovskej predsedníčky senátu a sudcov JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. a Mgr. Dušana Čima v spore žalobkyne EOS KSI Slovensko, s. r. o. so sídlom v Bratislave, Pajštúnska 5, IČO: 35 724 803, zastúpená advokátskou kanceláriou TOMÁŠ KUŠNÍR, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Nám. M. Benku 2, IČO: 36 613 843, proti žalovanému C. I., bývajúcemu v C. XXX, o zaplatenie 6 133,32 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 14 C 91/2014, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 8. januára 2020 sp. zn. 24 Co 150/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie z a mieta.

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Piešťany (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom č. k. 14 C 91/2014 - 126 z 22. novembra 2018 v spojení s doplniacim rozsudkom z 2. apríla 2019 č. k. 14 C 91/2014 - 193 konanie v časti o zaplatenie 142,96 eura s 8,75 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 832,92 eura od 7. augusta 2012 až do zaplatenia zastavil. V prevyšujúcej časti o zaplatenie sumy 5 300,40 eura spolu s úrokom z omeškania zo splátok od 21. februára 2011 do 6. augusta 2012 v sume 89,73 eura a s 8,75 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 5 300,40 eura od 7. augusta 2012 až do zaplatenia žalobu zamietol. Konanie v časti o zaplatenie sumy 832,92 eura zastavil. Žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal.

1.1. V odôvodnení poukázal na výsledky vykonaného dokazovania, zistený skutkový stav a uviedol, že medzi právnym predchodcom žalobkyne - Slovenskou sporiteľňou, a. s. a žalovaným bola uzavretá zmluva o splátkovom úvere č. 0252958194 z 18. decembra 2006, na základe ktorej Slovenská sporiteľňa, a. s. jednorazovo poskytla žalovanému bezhotovostný, bezúčelový, spotrebný úver v sume 150 000,- Sk (4 979,09 eura) s premenlivou úrokovou sadzbou, ktorá bola v deň uzavretia zmluvy vo výške 12,60 % p. a. a žalovaný sa zaviazal zaplatiť poplatok za poskytnutie úveru v sume 3 000,- Sk

(99,58 eura) a poplatok za správu úveru vo výške 60,- Sk (1,99 eura) mesačne. Istinu úveru, úrok z úveru a poplatky za správu úveru sa žalovaný zaviazal zaplatiť v 119 mesačných splátkach po 2 281,- Sk (75,72 eura) s tým, že splatnosť prvej splátky bola 20. januára 2007, ďalšie splátky boli splatné vždy k 20.-temu dňu v kalendárnom mesiaci s termínom konečnej splatnosti úveru 20. novembra 2016 a s ročnej percentuálnej miery nákladov (ďalej len „RPMN“) vo výške 14,92 %.

1.2. Následne právne vec posúdil podľa ustanovení § 497 Obchodného zákonníka, § 23a zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, § 2 písm. a), b), § 3 ods. 1, 2, § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov, § 52 ods. 1, 2, 3, § 53 ods. 1, 4, § 121 ods. 3, § 517 ods. 2, § 524 ods. 1, 2, § 526 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o splátkovom úvere, § 52 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1. januára 2008, § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o postúpení pohľadávok (ďalej len „Zákona o bankách“), § 39 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o postúpení pohľadávok. Žalovaný úver nesplácal riadne a včas, pričom uhradil banke sumu 1 773,46 eura. Slovenská sporiteľňa, a. s. uzavrela 28. júna 2012 zmluvu o postúpení pohľadávok so žalobkyňou, na základe ktorej postúpila žalobkyni viacero pohľadávok, pričom predmetom postúpenia mala byť aj pohľadávka voči žalovanému z predmetného úveru v celkovej sume 8 000,79 eura vrátane príslušenstva. Súd prvej inštancie nepovažoval však za preukázané, že žalovanému bola doručená alebo odoslaná na poštovú prepravu akákoľvek výzva Slovenskej sporiteľne, a. s. na zaplatenie dlžnej sumy z predmetného úveru, a teda, že žalovaný bol v omeškaní po doručení výzvy banky na plnenie nepretržite dlhšie ako 90 dní a že až potom banka postúpila predmetnú pohľadávku voči žalovanému z predmetnej zmluvy o splátkovom úvere žalobkyni.

1.3. Konštatoval, že oznámenie banky o postúpení pohľadávky samo osebe nekonvaliduje neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávok. Uzavrel, že žalobkyni neprináleží aktívna vecná legitimácia v tomto spore, nakoľko postúpenie pohľadávky voči žalovanému spotrebiteľovi bankou žalobkyni ako nebankovému subjektu bolo v priamom rozpore s § 92 ods. 8 Zákona o bankách, pričom všeobecný súhlas spotrebiteľa v čl. 19.16 všeobecných obchodných podmienok s postúpením pohľadávky bankou akejkolvek tretej osobe bol uzavretý v priamom rozpore s § 92 ods. 8 Zákona o bankách. V danom čase neexistovala úprava v § 89 ods. 1 Zákona o bankách, ktorá by umožňovala odchýlne dojednanie od zákonných ustanovení. Predmetné dojednanie preto, ktoré bolo súčasťou 30-stranového dokumentu v predtlačenej podobe a ktorého obsah nemohol spotrebiteľ žiadnym obsahom ovplyvniť, vyhodnotil ako neprijateľnú podmienku podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy. Na záver konštatoval, že postúpenie pohľadávky banky žalobkyni bolo absolútne neplatné, a preto žalobkyni neprináležalo ani oprávnenie vyhlásiť mimoriadnu splatnosť predmetného úveru. Žalobkyňa nie je nositeľom práva voči žalovanému na zaplatenie pohľadávky z predmetného bankového úveru zo spotrebiteľskej zmluvy, a preto žalobu ako nedôvodnú zamietol. V časti späťvzatia žaloby konanie v časti zastavil v súlade s § 144, § 145 ods. 2, § 146 CSP.

O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, 2, § 256 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom č. k. 24 Co 150/2019-221 z 8. januára 2020 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku II. a v závislom výroku III. o nároku na náhradu trov konania potvrdil. Žalovanému nepriznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. V odôvodnení konštatoval správnosť záverov súdu prvej inštancie ohľadne nedostatku aktívnej vecnej legitimácie žalobkyne, ktoré si odvolací súd osvojil, ako poukázal na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia napadnutého rozhodnutia. Na zdôraznenie správnosti uviedol, že postupca, ktorému bola pohľadávka postúpená bankou, je povinný tvrdiť a preukázať, že pred postúpením pohľadávky banka klienta (dlžníka) písomne vyzvala na splnenie jeho záväzku a klient napriek tomu zostal v omeškaní so splatením svojho záväzku aspoň 90 dní. Nepreukázanie týchto skutočností má za následok nepreukázanie aktívnej legitimácie postupníka. Žalobkyňa síce v konaní predložila výzvu Slovenskej sporiteľne, a. s. z 18. marca 2019 adresovanú žalovanému, ktorá sa týkala splácania dlhu z úveru vo výške 294,73 eura vyčísleného k 28. februáru 2009, avšak dôkaz preukazujúci doručenie výzvy žalovanému súdu prvej inštancie žalobkyňa nepredložila. Znamená to, že žalobkyňa

nepreukázala, že by jej právny predchodca vyzval žalovaného akýmkoľvek spôsobom na splnenie jeho záväzku zo zmluvy o úvere vzniknutého za obdobie pred postúpením pohľadávky, a teda nepreukázala, že pohľadávka voči žalovanému bola v čase jej postúpenia na žalobkyňu spôsobilá na postúpenie v zmysle ustanovenia § 92 ods. 8 Zákona o bankách.

2.2. Odvolací súd nemal za preukázané platné postúpenie predmetnej pohľadávky na žalobkyňu a ani oprávnenie žalobkyne uplatňovať predmetnú pohľadávku voči žalovanému súdnou cestou. V tejto súvislosti odvolací súd navyše konštatoval, že dôkaz o existencii a doručení výzvy banky žalovanému pred postúpením pohľadávky bol súdom prvej inštancie vyhodnotený ako relevantný, a preto ho súd mohol vykonať aj bez návrhu. Za stavu, kedy súd v spotrebiteľskom spore trvá na dôkaze, pričom dodávateľ, resp. jeho právny nástupca nepreukáže existenciu ním tvrdenej skutočnosti, ktorá má byť dokazovaním preukázaná, ustanovenie § 151 ods. 1 CSP o nespornosti nepopretých skutkových tvrdení sa neuplatní. Súd je totiž vždy povinný ex officio skúmať aktívnu legitimáciu žalobcu a taktiež je ex officio povinný poskytnúť ochranu spotrebiteľovi ako slabšej zmluvnej strane, a to aj v prípade, že sa spotrebiteľ svojich práv v konaní nedovoľáva. Napadnuté rozhodnutie v zamietajúcom výroku a výroku o trovách konania ako vecne správne potvrdil v súlade s § 387 CSP.

O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 262 a § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“), dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala s ustanovení § 420 písm. f) CSP (posúdením podľa obsahu § 124 v spojení s čl. 11 ods. 1-3 Základných princípov CSP) a § 421 ods. 1 písm. b), ako aj písm. c) CSP s tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Podľa názoru dovolateľky sa jedná o „o otázku skutkového tvrdenia, in concreto doručovania písomností, o ktorej žalobkyňa tvrdila a tvrdí, že bola žalovanému riadne doručená a žalovaný túto skutočnosť žiadnym kvalifikovaným spôsobom nepoprel.“ V tejto súvislosti namietala, že ňou tvrdené skutkové tvrdenia neboli počas celého konania protistranou žiadnym spôsobom popreté pričom žalovaný bol v konaní absolútne pasívny. Podľa dovolateľky došlo zo strany súdov nižších inštancií k nesprávnemu právnemu posúdeniu ustanovenia § 151 ods. 1 v spojení s § 295 CSP, pretože v sporovom konaní súd nevykonáva dôkazy na preukázanie nesporných skutkových tvrdení strán. Zdôraznila, že nesporné skutkové tvrdenia si súd osvojí ako zistený skutkový stav, z ktorého vychádza v meritórnom rozhodnutí a keďže bol žalovaný v konaní pasívny, nemožno hovoriť o akomkoľvek účinnom popretí, pretože sa k žalobkyňou tvrdeným skutočnostiam vôbec nevyjadril. Podľa jej názoru, otázka doručenia výzvy je skutkovou otázkou a žalovaný tvrdenie žalobkyne žiadnym spôsobom nepoprel, ani nenavrhol vykonanie žiadnych dôkazov, a preto je predmetné skutkové tvrdenie žalobkyne potrebné považovať za nesporné a nemožno hovoriť o vykonaní dôkazov, ktoré spotrebiteľ nenavrhol. Zároveň poukázala na diametrálne odlišné rozhodnutie odvolacieho súdu v skutkovo zhodnom prípade sp. zn. 24 Co/152/2018 z 19. decembra 2018, v ktorom nepovažoval otázku doručenia skutkového tvrdenia, ktoré z dôvodu jeho nespornosti nebolo potrebné ďalej preukazovať. Uvedený rozpor v napadnutom rozhodnutí považovala dovolateľka za neprípustný, arbitrárny a v rozpore s princípom právnej istoty. Poukázala na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95, III. ÚS 356/06), ako uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5ECdo/192/2014, v zmysle ktorého, k zásadám k právneho štátu, ktorými je sudca viazaný, patrí aj princíp právnej istoty“. Na záver zdôraznila, že diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (IV. ÚS 209/2010, PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05). Postup súdu prvej inštancie, ktorý vyhľadáva v mene slabšej strany dôkazy pre zamietnutie nároku žalobkyne na zaplatenie dlžnej sumy proti žalovanému, považovala za neprípustný zásah do práva na nezávislý a nestranný súd. Podotkla, že nesporné skutkové tvrdenie nebolo potrebné ďalej preukazovať, či výzvu z 18. januára 2009 žalovanému v súlade s § 92 ods. 8 Zákona o bankách riadne doručili, a preto je v spore aktívne legitimovanou stranou. Navrhla napadnuté rozhodnutie spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Uplatnila si nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

4. Žalovaný sa k dovolaniu žalobkyne písomne nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“ resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je prípustné, nie však dôvodné.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

9. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný tak, ako sú obsahovo vymedzené v podanom dovolaní.

10. V súvislosti s namietaným rozporom v rozhodovacej činnosti odvolacieho súdu, ako aj rozporom s ustanoveniami § 151 ods. 1 v spojení s § 295 CSP, dovolateľka namietala neprípustnosť, arbitrárnosť, ako aj porušenie princípu právnej istoty odvolacím súdom tým, že považoval za potrebné preukázať skutkové tvrdenie o doručení výzvy právneho predchodcu žalobkyne (banky) žalovanému pred postúpením pohľadávky v zmysle ustanovenia § 92 ods. 8 Zákona o bankách.

11. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie (I. ÚS 26/94). Porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

13. V sporovom konaní je súd limitovaný skutkovými tvrdeniami strán sporu. Sporové konanie sa riadi zásadou formálnej pravdy a posúdenie otázky, ktorá strana sporu je povinná tvrdiť a aký je obsah jej povinnosti tvrdiť, teda kto a aké tvrdenia má uviesť, sa odvíja od hmotného práva. Platí, že strana sporu je povinná tvrdiť skutočnosti, ktoré sú na základe hmotného práva spôsobilé priviesť jej úspech v spore.

Každý má tvrdiť (v zásade) tie právne skutočnosti, ktoré spôsobujú vznik jeho nároku alebo zánik jeho povinnosti. Povinnosť strany sporu má kľúčový význam a predstavuje jeden zo základných princípov civilného procesu (čl. 8 Základných princípov CSP). Rozsudok v sporovom konaní zodpovedá tomu, čo strany zhodne tvrdili (§ 186 ods. 2 CSP) a (v zásade) nezohľadňuje to, čo žiadna zo strán sporu netvrdila. Súd má však možnosť v materiálnom zmysle určitej korekcie, môže strany vyzvať na doplnenie skutkových tvrdení (§150 ods. 2 CSP), výnimočne môže vykonať dôkaz, ktorý strany nenavrhli, a takto zistiť skutočnosť, ktorá nebola stranami tvrdená (§ 185 ods. 2 a 3 CSP), prípadne sa môže výnimočne odkloniť od zhodných tvrdení strán (§ 186 ods. 2 CSP). Účelom tohto korektívu je v rozumnej miere zmierniť prísne formálne následky nesplnenia povinnosti tvrdiť (Števíček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H. Beck, 2016, 569 s.).

14. V danom prípade súdy nižších inštancií správne postupovali, ak ex officio na preukázanie aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne v spore skúmali splnenie zákonných podmienok pre postúpenie pohľadávky bankou na nebankový subjekt v súlade s § 92 ods. 8 Zákona o bankách. Vecnou legitímáciou je stav vyplývajúci z hmotného práva, kedy jeden účastník občianskeho súdneho konania (navrhovateľ) je subjektom hmotnoprávneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide (je aktívne vecne legitimovaný) a účastník na opačnej procesnej strane (odporca) je subjektom hmotnoprávnej povinnosti (je pasívne vecne legitimovaný).

15. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 22/04). Neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04).

16. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté.

17. Dovolací súd len poznamenáva, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom súde nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (I. ÚS 6/2018).

18. Napadnuté rozhodnutie nemožno preto považovať za neprípustné, arbitrárne, ani rozporné s princípom právnej istoty. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Procesný postup súdov nižších inštancií nemožno vyhodnotiť ako rozporný s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ani v rozpore s princípom právnej istoty (čl. 2 Základných princípov CSP), a preto dovolateľka neopodstatnene namietala porušenie jej procesných práv. Uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je dôvodný.

19. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od

vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré nie sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu. Táto otázka má byť vymedzená tak, aby odpoveď na ňu priniesla vyriešenie právneho problému, a zároveň aby jej právne posúdenie odvolacím súdom prinieslo všeobecné riešenie tej istej typovej právnej situácie.

20. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

21. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

22. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (sp. zn. 4 Cdo 64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

23. Dovolací súd je viazaný iba vymedzením dovolacieho dôvodu a právnou otázkou, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti riešenia (§ 421) táto otázka spadá. Takéto riešenie významovo nespadá pod vymedzenie dovolacieho dôvodu (§ 432 ods. 2 CSP).

24. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, dovolateľka namietala nesprávne právne posúdenie otázky týkajúcej sa doručovania písomnosti (výzvy banky dlžníka na splnenie jeho záväzku pred postúpením pohľadávky) o ktorej tvrdila, že bola žalovanému riadne doručená a žalovaný túto skutočnosť žiadnym kvalifikovaným spôsobom nepoprel (§ 151 ods. 1 v spojení s § 295 CSP).

25. Dovolací súd pri skúmaní procesnej prípustnosti dovolania dospel k záveru, že vymedzená právna otázka, od riešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej, v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, a preto dovolanie podané v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP je prípustné. Následne dovolací súd skúmal jeho dôvodnosť (§ 432 ods. 1 CSP).

26. V sporoch s ochranou slabšej strany súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz (§ 295 CSP). Zároveň je potrebné v individuálnych spotrebiteľských sporoch dôsledne aplikovať aj

ustanovenie § 132 ods. 3 CSP, lebo nemôže byť na ťarchu spotrebiteľa, ak žalobca v žalobe iba označí, ale nepripojí všetky dôkazy na podporu svojich tvrdení. V dôsledku informačného deficitu, ktorý je pre spotrebiteľa v spotrebiteľských sporoch obvyklý, musí dôkaznú povinnosť za spotrebiteľa suplovať súd, a to aj v prípade, ak spotrebiteľ nepredložil alebo nemôže predložiť dôkazy vlastnou vinou. Z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (C-40/08, C-618/10, C-243/08) vyplýva, že v spotrebiteľských sporoch je revitalizovaná nielen dôkazná povinnosť spotrebiteľa, ale aj jeho povinnosť tvrdenia. Toto pravidlo neplatí jedine vtedy, ak spotrebiteľ s takýmto postupom nesúhlasí, teda prejaví vôľu byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou naďalej viazaný (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H. Beck, 2016, 1030-1031 s.).

27. Zásada koncentrácie konania sa uplatňuje výlučne v sporovom konaní. Jej použitie v sporoch s ochranou slabšej strany je limitované. Zo základného princípu zakotveného v článku 6 Základných princípov CSP vyplýva, že ak povaha prejednávanej veci vyžaduje zvýšenú ochranu strany sporu s cieľom vyvažovať prirodzene nerovnovážne postavenie strán sporu, je prípustné modifikovať všeobecné pravidlo, že strany sporu majú možnosť uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany v rovnakej miere. Slabšia strana (vo význame ustanovení § 290 až 323 CSP) je zvýhodnená pri realizácii tohto procesného práva. Procesné úkony slabšej strany nepodliehajú sudcovskej koncentrácii konania, zákonná koncentrácia v materiálnom význame de facto existuje aj v konaniach s ochranou slabšej strany (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H. Beck, 2016, 579 s., 584 s.).

28. Pasivita žalovaného v konaní nemôže mať za následok aplikáciou ustanovenia § 151 ods. 1 a 2 CSP povinnosť všeobecného súdu priznať akýkoľvek uplatnený nárok (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 11. júna 2019, sp. zn. I. ÚS 246/2019).

29. Jednou zo základných procesných povinností strán sporu, je povinnosť tvrdiť. Stranu sporu zaťažuje bremeno tvrdenia (onus dicendi). Schopnosť strany sporu uniesť bremeno tvrdenia spolu s dôkazným bremenom (onus probandi) je predpokladom pre úspech v spore. Nesplnenie povinnosti tvrdiť, resp. nesplnenie povinnosti „relevantne“ tvrdiť (uviesť tvrdenia z hľadiska ich kvality pravdivé, úplné, podstatné a rozhodujúce) má pre stranu sporu procesnoprávnou sankciu, ktorá sa prejaví v meritórnom rozhodnutí veci.

30. Dovolateľka v spore nepreukázala aktívnu vecnú legitímáciu z dôvodu nepreukázania splnenia podmienok pred postúpením pohľadávky bankou podľa § 92 ods. 8 vety prvej Zákona o bankách na nebankový subjekt, bez splnenia ktorých je postúpenie pohľadávky v zmysle § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka vylúčené a následne postúpenie pohľadávky banky, ku ktorému došlo v rozpore s týmto ustanovením je neplatným právnym úkonom v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Na absolútnu neplatnosť postúpenia musí súd prihliadnuť aj bez námietky (z úradnej povinnosti) (R 60/2018). Zároveň aj vecnú legitímáciu súd skúma z úradnej povinnosti, ktorej nedostatok má za následok zamietnutie žaloby bez vecného prejednávania.

31. Nepreukázanie písomnej výzvy právneho predchodcu žalobcu z 18. marca 2009 žalovanému pred postúpením pohľadávky, malo za následok nedostatok aktívnej vecnej legitímácie na uplatnenie pohľadávky, ako aj nedostatok oprávnenia na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru (napr. rozhodnutie najvyššieho súdu z 28. marca 2018 sp. zn. 7 Cdo 26/2017). Uplatnený dovolací dôvod týkajúci sa nesprávneho právneho posúdenia skutkových tvrdení žalobcu o nepreukázaní splnenia osobitných podmienok podľa § 92 ods. 8 vety prvej Zákona o bankách v spore s ochranou slabšej strany preto nebol dôvodný.

32. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP dovolateľka nevymedzila v tejto časti dovolanie náležitým spôsobom v súlade s náležitosťami vyplývajúcimi z § 432 až 435 CSP. Len tvrdenie, že odvolací súd rozhodol v skutkovo obdobnej veci rozdielne, nemožno považovať za relevantný dovolací dôvod týkajúci sa rozdielnej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

Uplatnený dôvod preto nezakladá prípustnosť dovolania.

33. Na základe vyššie uvedeného, dovolací súd na záver konštatuje, že dovolanie nie je dôvodné, a preto ho zamietol v súlade s ustanovením § 448 CSP.

34. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalovaného v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP) tak, že náhradu trov dovolacieho konania žalovanému nepriznal, lebo mu preukázateľne v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli (R 72/2018).

35. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.